

NGƯỜI TRONG BAO

(A.P. Sê – khớp)

A. MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Kiến thức

- Hiểu được giá trị tư tưởng của truyện ngắn Người trong bao: phê phán sâu sắc lối sống trong bao hèn nhát, cá nhân, ích kỉ và hủ lậu của một bộ phận trí thức Nga cuối thế kỉ XIX, qua hình tượng nhân vật người trong bao Bê-li-cốp.

- Hiểu được nghệ thuật xây dựng hình tượng nhân vật điển hình, sáng tạo biểu tượng, cách kể chuyện độc đáo; giọng điệu vừa mỉa mai, châm biếm vừa trầm buồn.

2. Kỹ năng: Củng cố kĩ năng phân tích nhân vật và khái quát chủ đề của truyện.

3. Năng lực:

- Năng lực tự học.

- Năng lực tự giải quyết vấn đề.

- Có thái độ căm ghét và đấu tranh với lối sống thu mình trong bao: háo danh, xu nịnh, giáo điều, sợ hãi, hèn hạ trước quyền lực. Từ đó góp phần xây dựng đạo đức và lối sống trung thực, tự tin, lành mạnh, chan hòa với mọi người vì lí tưởng cao đẹp.

II. NỘI DUNG BÀI HỌC

Tiết 1 (101): Trọng tâm: Phân tích nhân vật Người trong bao.

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả

- Tên An-tôn Páp-lô-vích Sê-khốp (1860-1904) sinh ra và lớn lên ở trong một gia đình buôn bán nhỏ ở thị trấn Tan-ga-rốc, bên bờ biển A-dốp, nước Nga.

- Ông vừa là nhà văn vừa tham gia nhiều hoạt động xã hội, văn hóa, giáo dục.

- Là nhà văn Nga kiệt xuất, được giải thưởng Pu-skin của Viện hàn lâm Nga, là viện sĩ danh dự của Viện hàn lâm khoa học Nga

2. Sự nghiệp sáng tác

(Sgk)

- Nội dung: Tác phẩm của ông lên án xã hội bất công thối cường bạo và cuộc sống ăn hại của giai cấp cầm quyền đương thời, phê phán sự bất lực của giới trí thức và sự sa đoạ về tinh thần của một

bộ phận không nhỏ trong họ đồng thời biểu hiện sự đồng cảm sâu sắc sự trân trọng đối với những lao động nghèo, tình yêu thắm thiết và niềm tin mạnh mẽ vào tương lai của nước Nga.

- Nghệ thuật:Thâm trầm, kín đáo, sâu sắc. Thái độ thể hiện khi thì gửi gắm vào nhân vật, khi thì tỏ ra lạnh lùng, khách quan.

3.Tác phẩm

- Hoàn cảnh sáng tác: Sáng tác trong thời gian nhà văn dưỡng bệnh ở thành phố I-an-ta, trên bán đảo Crum, biển Đen.

- Đây là một trong 3 truyện ngắn có chung chủ đề phê phán lối sống tầm thường dung tục tiểu tư sản-lối sống của kiểu người trí thức Nga những năm cuối thế kỉ XIX.

- Bố cục:2 cách

II. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Nhân vật Bê-li-cốp

a) Chân dung Bê-li-cốp

- Cách ăn mặc: đi giày cao su, cầm ô khi trời đẹp, mặc áo bành tô, đeo kính râm, lỗ tai nhét bông...

- Đặc điểm: Tất cả đều để trong bao.

→kì quái, khác người, lập dị

b) Tính cách Bê-li-cốp

- Có khát vọng kì dị, mãnh liệt: Thu mình vào một cái vỏ, tạo ra cho mình một thứ bao để ngăn cách....

- Nhút nhát, ghê sợ hiện tại nhưng lại ca ngợi tôn sùng quá khứ: say mê và ca ngợi tiếng Hi Lạp

- Máy móc, giáo điều, rập khuôn: phản ứng việc đi xe đạp của 2 chị em Va-ren-ca, thói quen trong quan hệ đồng nghiệp.

- Cô độc, luôn lo lắng và sợ hãi

- Luôn luôn thoả mãn và hài lòng với lối sống cô lập, hủ lậu, kì quái của mình

→Hèn nhát, cô độc, máy móc, giáo điều, thu mình trong bao và cảm thấy an tâm sung sướng , mãn nguyện

⇒* Lối sống ảnh hưởng dai dẳng, mạnh mẽ đến lối sống và tinh thần của mọi người

*** Bê-li-cốp là điển hình cho một kiểu người, một hiện tượng xã hội đã và đang tồn tại trong cuộc sống của một bộ phận trí thức Nga cuối thế kỉ XIX. Hẳn không phải là một cá nhân quái đản mà là con đẻ của chế độ phong kiến chuyên chế đang phát triển mạnh trên con đường tư bản hóa ở nước Nga cuối thế kỉ XIX.**

*** Một tính cách điển hình, một nhân vật độc đáo, một sản phẩm nghệ thuật của thiên tài Sê-khốp.**

2/ Cái chết của Bê-li-cốp

a. Nguyên nhân

- Do sốc trước thái độ và hành động của chị em Va-ren-ca
- Xét về logic cuộc sống: cách sống ấy không thể tồn tại lâu dài được bởi con người không thể sống mà thiếu niềm vui, hạnh phúc...
- Xét về logic nghệ thuật: cái chết là một chi tiết quan trọng để đẩy tính cách nhân vật lên cao bởi khi chết hẳn vĩnh viễn được nằm trong cái bao mà hẳn từng khao khát.

b) Thái độ của mọi người đối với Bê-li-cốp khi hắn còn sống và khi hắn đã chết: nhẹ nhàng, thoải mái.

c) Ý nghĩa

- Lối sống ấy đã đầu độc bầu không khí trong lành, lành mạnh của văn hóa, đạo đức và tiến bộ của XH Nga đương thời.
- Đó là một hiện tượng XH phổ biến rộng rãi.

Tiết 2 (102): Trọng tâm: Nghệ thuật dùng hình ảnh biểu tượng cái bao.

3. Ý nghĩa của biểu tượng “cái bao”

- Nghĩa đen: Vật dùng để đựng có hình túi hoặc hình hộp, là vật dụng quen dùng của Bê-li-cốp.
- Nghĩa bóng: Lối sống và tính cách của nhân vật Bê-li-cốp.
- Nghĩa biểu trưng: Lối sống thu mình, hèn nhát, ích kỉ cá nhân, hủ lậu... đã và đang tồn tại làm ảnh hưởng đến một bộ phận không nhỏ ở nước Nga → **giá trị phê phán**.
- Ý nghĩa phổ quát: Cả XH Nga thời điểm đó cũng là cái bao khổng lồ trói buộc, ngăn chặn sự tự do của con người → **sức mạnh tổ cáo**.

⇒ Cái bao là biểu tượng giàu ý nghĩa, là sáng tạo nghệ thuật độc đáo của tác giả.

4. Ý nghĩa thời sự

- Ý nghĩa đương thời
- Ý nghĩa thời sự hiện nay, trên toàn thế giới.

5. Nghệ thuật

- Cách kể, giọng chuyện chậm rãi, u buồn, giễu cợt một cách sâu cay, chọn ngôi kể.
- Nghệ thuật xây dựng nhân vật điển hình mang tính biểu tượng cho một giai cấp xã hội.
- Nghệ thuật xây dựng biểu tượng.

6. Ý nghĩa văn bản

Thể hiện cuộc đấu tranh giữa con người với cái “bao” chuyên chế và khát vọng sống là mình, loại bỏ lối sống “trong bao”, thức tỉnh “con người không thể sống mãi như thế này được”.

III. TỔNG KẾT

Ghi nhớ Sgk

C. Củng cố, DẶN DÒ

1. Củng cố

- Chân dung, tính cách và lối sống của Bê-li-côp hiện lên như thế nào?
- Nêu nguyên nhân và cái chết của Bê-li-côp?

2. Hướng dẫn HS tự học ở nhà

- Nghệ thuật dùng hình ảnh biểu tượng cái bao.
- Chuẩn bị bài “Luyện tập viết tiểu sử tóm tắt”.